

183. SZÁM

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Ünnepre készülünk

Szeptember végén köszöntenek be az őszi Nagyünnepek. A KZSH vezetősége jelenleg is dolgozik a megfelelő előimádkozó, hitéleti vezető biztosításán közösségünk számára. Fontos azonban, hogy hittestvéreink is ott legyenek az imádkozásokon, tanulásokon. Természetesen mindenkit szeretettel várunk. Azokat, akik még soha sem vettek részt ezeken az alkalmakon és a szimpatizánsokat is. Mindenkinek segítünk magyarázatokkal, fonetikus imakönyvekkel.

Rajtunk, mindnyájunkon múlik a komáromi zsidóság jövője! A részletes imarendet a HH szeptemberi számában közöljük. Előzetesen az ünnepek időpontjai:

2011. szeptember 28. szerda, 18:00 Erev Rosh Hasanah – Új Év – ünnepi vacsora

2011. szeptember 29. csütörtök, 18:00 – Rosh Hasanah I. napja

2011. szeptember 30. péntek, 18:00 – Rosh Hasanah vége, szombatfogadás

2011. október 7. péntek, 18:00 – Kol Nidré – Jom Kippur kezdete

2011. október 8. szombat, 10:00 – Jom Kippur az engesztelés napja – MAZ-KIR emlékezés az elhunytakra

Mindenkit szeretettel várunk!

Zsidó Hitközségek és Közösségek V. Regionális Találkozója

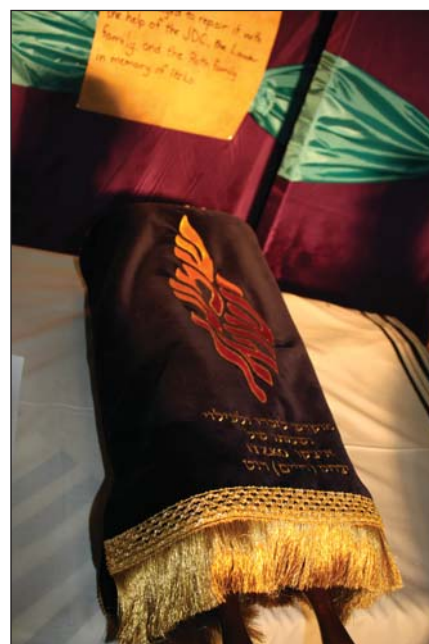
Hagyományainknak megfelelően a Zsidó Kultúra Európai Napja délelőttjén a komáromi zsinagógában találkoznak a régió zsidó közösségei Szlovákiából és Magyarországról, hogy beszélgessenek az elmúlt egy év eseményeiről. Az idén a tanácskozáson különös hangsúlyt kap a kis közösségek jövője. A bevezető előadást dr. Schöner Alfréd főrabbi, az Országos Rabbiképző- Zsidó Egyetem rektora tartja (szlovák fordítást biztosítunk). Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Az ezerarcú Kárpátalja

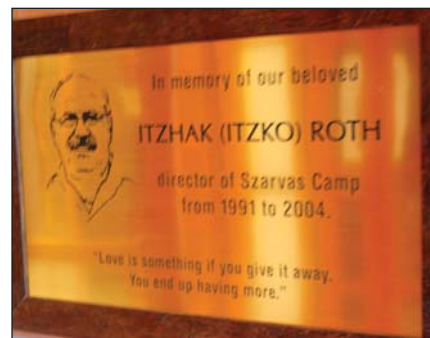

Részletes beszámoló a 3. oldalon

Tóraavatás Szarvason

A tavaly elhunyt legendás táborvezető, Jickó (Jichak Roth) családja úgy döntött, felújítat egy Bukarestből megmentett Tóratekerceszt és azt a tábor zsinagógájának adományozza. [Cikkünk a 4. oldalon](#)

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Yvonne emlékére

Szomorúan fogadtuk a hírt Bécsből, hogy közösségünk tagja, lapunk lelkes olvasója Yvonne Tomenendal-Wollner hosszantartó súlyos betegségben elhunyt.

Yvonne 1948-ban Pozsonyban született. Háromnyelvű családban nőtt fel, így beszélt németül, szlovákul és magyarul. 1968-ban elhagyta Cseh-szlovákiát, és az osztrák fővárosban telepedett le. Tanulmányait a Bécsi Egyetem (Universitát Wien) tolmács és szlavisztikai intézetében végezte. 1975-től foglalkozott felnőttek német oktatásával különböző nyelvviskolákban. 1979-től szlovák nyelvet tanított. Az általa kidolgozott módszereken alapul a több kiadást megért, első német nyelvű szlovák tankönyv a „Slovenčina neu – Slowakisch für Anfänger und Fortgeschrittene”.

Komáromban élő szüleivel halálukig szoros kapcsolatban állt. Rendszeresen látogatta sírjukat, nem hiányozhatott a júniusi Mártírnapi napokról sem, ahova fiával érkezett.

A család gyászában osztozunk, emlékét megőrizzük!

*a Komáromi Zsidó Hitközség vezetősége
a Hitközségi Híradó szerkesztői*

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyháznak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

✧ A HH-t, a Shalom klubot és a KZSH-t támogatták: J.J. (Komárom), Földes Ondrej (Pozsony) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük.

✧ Augusztus hónap folyamán új könyvtári szoftvert szereztünk be a Spitzer Béla Kiskönyvtár számára. Hamarosan megkezdődhet a könyvek kategorizálása és azok számítógépre vitele.

✧ Pályázati támogatásoknak köszönhetően elindul a temetőben ledőlt körülbelül 80 sírkő felállítására.

✧ Hamarosan sor kerül a temetői chevra könyv és a hitközség iratanyagában található több érdekes és értékes dokumentum digitalizálására.

✧ Augusztus hónap folyamán is több külföldi látogató érkezett a Menházba és a zsinagógába.

✧ A nyár folyamán megtettük a szükséges előkészületeket a 220 éve Komáromban című oktatási programunk elkészítéséhez, jelenleg a szükséges háttéranyagok összegyűjtése folyik.

Luach 5772

A hitközségi titkárságon megrendelhető az 5772-es év naptára (magyar vagy cseh nyelven), illetve újévi üdvözlőlapok több változatban.

A KZSH titkárságának hírei

Állami ünnepek miatt augusztus 29-én, (hétfő), szeptember 1-jén és 15-én (csütörtök) a KZSH titkársága a zárva tart. Az őszi ünnepek miatti változásokról a HH szeptemberi ünnepi számában olvashatnak.

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** –
 séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

Ezerarcú Kárpátalja

Négynapos kalandozás a Magyar Zsidó Kulturális Egyesülettel

Június első hétvégéjén került sor a budapesti Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (MAZSIKE) „Határtalanul” című programsorozatának első állomására, melynek célja, hogy felkeresse a Kárpát-medence magyarajkú zsidó közösségeit, színvonalas programot biztosítva az érdeklődő utazóknak és a helyi közönségnek egyaránt.

Csütörtökön hajnalban két autóbusszal indult a száz résztvevő (valamennyi generáció tagjai) Budapestről. A hosszú út kellemesen telt Záhonyig, majd a határnál eltöltött – a diplomáciai segítség ellenére is - háromórnyi várakozás nem kis feladat elé állította a résztvevőket. Kora délután volt már, mire az első célállomáshoz a munkácsi várhoz ért a csapat, ahol magyar nyelvű idegenvezetők segítségével tekintettük meg a magyar történelem ismert nevezetességét.

Ezt követően foglaltuk el szállásunkat a város két szállodájában, az egyik a főtéren található Csillag, amely egykor egész Kárpátalja leghíresebb hotelje volt. Munkács a Latorca partján elterülő lüktető kisváros a maga 80000 lakosával. A Holokauszt előtt a lakosság fele zsidó volt, ma már alig pár tucat, főleg idősebb hittestvérünk él itt, viszont a munkácsi vallásos közösségek működnek világszerte.

A rövid pihenő után a főtéren található Dom kultúrházban (kultúrház) kezdődött meg a program kulturális része. Az első este Jávori Ferencről, Fegyáról, a Budapest Klezmer Band munkácsi születésű alapítójáról vetítettek filmet, majd Deák Andrea, a négynapos rendezvény főszervezője beszélgetett a művésszel Munkácsról és az azóta eltelt évekről.

Pénteken reggel koszorúzással emlékezünk a Holokauszt és a sztálini terror áldozataira a belváros két helyszínén. A résztvevőket Lengyel Zoltán, Munkács polgármestere köszöntötte, aki a négy nap valamennyi fontosabb rendezvényét személyes részvételével tisztelte meg. A város vezetője Kirschner Péterrel, a MAZSIKE elnökével együtt koszorúzott.

Kora délután a közeli Ungvárra, Kárpátalja fővárosába vezetett utunk. A 120000 lakosú város igazi nagyváros hangulatát mutatta péntek délután. A helyi zsidó közösség vezetőjének segítségével sétánk az egykori nagyzsinaagóga épületénél kezdődött, amely ma a filharmónia székháza és koncertterme, rész-

ben megmaradt csodálatos belső tere emlékeztet egykori szépségére.

Az Ung folyó túlsó partján van ma a zsidó közösség székháza, az elmúlt években teljesen felújították zsinagógájukat. A Chabad Lubavics által Ungvárra küldött fiatal rabbi kiépítette a közösség infrastruktúráját, van óvoda, mikve, konyha, a minjen minden reggel és este összegyűlik, ennek ellenére a fiatalok nagy része Izraelbe vándorol.

A csoport ezután folytatta a sétát a belvárosban, majd a városnézést az ungvári várban fejeződött be.

Röviddel Munkácsra való visszatérésünk után elkezdődött az esti ima, a város ma egyetlen, rendszeresen (mindennap) működő zsinagógájában, ahol az alig egy tucat helyi hívőhöz csatlakozott a csapat nagy része.

Az esti program történelmet írt Munkácsra a kultúrház falai között. A zsúfolásig megtelt teremben „Néha szeret néha bánt” címmel a húszéves Budapest Klezmer Band lépett fel – az alapító szülővárosában első alkalommal. A polgármester és a MAZSIKE képviselői mellett köszöntőt mondott a Magyar Köztársas-

ság ungvári főkonzulja, aki kiemelte a rendezvény fontosságát, illetve a Külügyminisztérium támogatását. A fergeteges koncerten Jávori Ferenc két nyelven oroszul és magyarul konferált.

Másnap a munkácsi városháza dísztermében előadásokkal folytatódott a program. Hűség a hagyományhoz: A Spirák története, avagy egy galíciai rabbidinasztia címmel Zima András, a budapesti Wesselényi utcai Amerikai Alapítványi Iskola és az Országos Rabbiképző- Zsidó Egyetem történésze mutatta be a híres munkácsi rabbi családot.

Komoróczy Szonja Ráchel, az ELTE oktatója a jiddis nyelvről mondta el érdekes gondolatait. Zárásként ismét Zima András lépett az előadói emelvényre, ekkor a régió, a maga korában egyedülálló, cionista szellemiségű oktatási intézményéről, a munkácsi Héber gimnáziumról beszélt.

A délutáni kirándulás célpontja a ma szanatóriumként működő beregvári Schönborn kastély csodálatos parkja, majd másodikként a „Skakalo” vízesés volt.

Este Munkácsra a Szombat című folyóirat Kárpátaljával foglalkozó aktuális számát mutatták be az érdeklődőknek. Szántó T. Gábor főszerkesztő és Komoróczy Szonja Ráchel az érdekes lapszám létrejöttének körülményeit ismertették.

A beszélgetés után a kultúrház nagytermében az esti koncert a „Ha én folyóvíz volnék” – Magyar népzene a Kárpát-medencéből címet viselte. Bognár Szilvia – Szokolay „Dongó” Balázs – Bolya Mátyás koncertjén Jávori Ferenc (Fegy) működött közre. Népzenei ihletésű kamarazenét hallhattunk énekhangra, fúvós- és pengetős hangszerekre.

A kirándulás utolsó napja korán reggel városnézéssel kezdődött. A „zsidó Munkács” felfedezését a híres Spira rabbi sírjánál kezdtük. A temető gondnoka elmesélte, hogy a sírkertet az ötvenes években tették mostani helyére, a régi temetőt felszántották, de ma már ismét a közösség tulajdona. Spira rabbi leszármazottai a mai napig rendszeresen ellátogatnak a városba.

(Folytatás a 8. oldalon)

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

Tóraavatás Szarvason

Az idén 21. születésnapját ünneplő szarvasi Lauder Joint Nemzetközi Nyári Zsidó Ifjúsági Táborban történelmi eseményre került sor 2011. augusztus 10-én, egy nappal Tisa Be Av, a zsidóság legszomorúbb napja – a szentélyek lerombolásának emléknapja – után.

A tavaly elhunyt legendás táborvezető, Jickó (Jichak Roth) családja úgy döntött, felújítat egy Bukarestből megmentett Tóratekeresztet és azt a tábor

rát Diego Ornique - JDC Hungary ország igazgatója, a Közösségfejlesztő Programok regionális igazgatója nyitotta majd, dr. Bán György, a Lauder Ala-

táborozó csatlakozott a menethez. A kupolában, a tábor sportcsarnokában folytatódott a nemzetközi műsor, melyet Fritz Zsuzsa, a tábor oktatási igazgatója vezetett, először ő emlékezett tanárára Jickóra, majd a világ számos pontjáról érkezett madrich, korcsoportvezető, táborozó szóló élőben vagy felvételtől.

A táborozók sorfala mellett vitték a Tórárt a Beit David elé, ahol dr. Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi mondott meghatározó beszédet, és kérte az ifjúságot, hogy a Tóra ne csak dísz legyen a táborban, hanem használják is és ennek szellemében éljenek. Smuel Navon a tábor egykori vallási felügyelőre, Deutsch Róbert főrabbi, Verő Tamás rabbi és a Chabad képviselőinek vezetésével helyezték be a tekeresztet a tábori zsinagóga frigszekrényébe. A délutáni és az esti ima után emléktáblát avattak az épület bejáratánál Jickó emlékére, majd elhangzott a Kél mole rachamim és a Kaddis.

A meghatározó szép délután közös vacsorával zárult. Köszönet a szervezőknek.

PT

A zsinagóghoz érkezik a Tóra a táborozók és madrichok gyűrűjében

zsinagógájának adományozza. A több mint egy évtizede felépült Beit David, Magyarország legfiatalabb zsinagógájának eddig nem volt saját Tórája.

A felemelő ünnepségre a tábor imatermében gyülekeztek az egykori szarvasiak, közösségi vezetők, minden generáció tagjai. A programot Vlicic Sonja és Fehérvári András vezették, akik először személyes gondolataikat osztották meg Jickóról. Az emlékezők so-

pítvány korábbi vezetője szólt a tábor létrejöttének körülményeiről. Dr. Feldmájér Péter, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége elnöke személyes élményeket idézett. Végül Jickó felesége, Chana Roth video üzenete következett, aki sajnos rossz egészségi állapota miatt nem tudott eljönni Szarvasra.

Az első rész után az emlékezők körbevitték a Tórárt a táborban, ahol a 600

jaikat, problémáikat, s ezekre együttgondolkodva keressük a lehetséges megoldásokat. A rendezvényt idén is számos kulturális program kíséri, ezek közül szeptember 24-én este a „Hej, Salamon Béla!” című produkció kerül bemutatásra, Székelyi József művész úr előadásában.

Bízunk abban, hogy idén is számíthatunk részvételükre, s minél többen elfogadják meghívásunkat. Ebben a reményben várjuk szíves visszajelzésüket 2011. augusztus 15-ig, az alábbi elérhetőségeken:

**Debreceni Zsidó Hitközség, 4001 Debrecen, Pf. 62,
e-mail: dzsh@enternet.hu, fax: +3652533273**

Hittestvéri üdvözlettel:
Horovitz Tamás, a DZSH elnöke

Konferencia Debrecenben

Kedves Hittestvéreink! A Debreceni Zsidó Hitközség 2011. szeptember 23-25 között tartja Debrecen és határon túli testvérhitközségeinek tizenkettedik konferenciáját, melynek témája: Rólunk szól. (Az elmúlt száz év - Jelenünk, jövönk). A téma aktualitását Kápolnási utcai zsinagógánk 100 éves fennállása adja.

Egy ilyen jeles évforduló remek alkalom a visszatekintésre, a múlt eseményeinek megismerésére, összegzésére és értékelésére, s egyben a jövő feladatainak, célkitűzéseinek megfogalmazására. Ehhez kapcsolódva úgy gondoltuk, hogy idei találkozónkon több teret adunk a résztvevőknek, hogy bemutathassák közösségüket, mindennapjaikat, majd kerekasztal beszélgetés keretében megvitathassák gond-

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Feuerstein Azriel: KELJFELJANCSI

2. FEJEZET 2. RÉSZ

Mindenki ismeri a felszabadult légerekben felvett filmeket. A tömegsírokat. A mozgó csontvázakat. A halálfejhez hasonló arcokat. Az élesen kiálló medencecsontot és botvékonyságú lábszárakat. Az üveges szemeket. Ezek a látható jelek. A testhez hasonlóan a lélek, az agy, a személyiség is megváltozik. Miután az ÉHSÉG felemészttette a zsírréteget, miután elsorvasztotta az izmokat, miután a bőr kiszáradt és valami halpikelyhez hasonlóvá változott, az ÉHSÉG elkezd az agysejteket fogyasztani. Összezsugorítja a büszkeséget, az érzelmet, az emlékezést. Ürességet hagy maga után, sötétséget és egy leírhatatlan, elképzelhetetlen gyengeséget. Az ember még él, de már nem létezik. Általában összeesik, és már nem lélegzik. Nem mintha ez valakit zavarna, hiszen hozzá hasonló csontvázakkal van körülvéve. Az egyetlen jele annak, hogy már nincs többé, az hogy a testén lévő tetvek százaai hosszú sorban a lágyéka felé menetelnek. Miért? Ki tudja. Talán ez a testrésztartja legtávolabb a melegtől.

Néha... Csoda történik. Szabadulás. Étel. Az ÉHSÉG érzése nem szűnik meg azzal, hogy az ember megtölti a gyomrát. Eszik, de még éhes. Már nem képes többet enni, de még mindig éhes. Egy idő után tudja, hogy már nem lehet éhes, de él benne a félelem hogy éhes lesz.

És ekkor valami megmozdul, mint ahogy a jég riad. A halpikelyhez hasonló bőr hámlani kezd. Az ember vedlik, mint a kígyó. Már nem tör ki sírásba minden hirtelen zajra. Az agy sötétjében apró fények villannak fel. Emléktöredékek. Arcok a múltból, akiket az ember, aki valamikor volt talán szeretett? Forrongó érzés-csikkek. Emlékfoszlányok a családról. Versszakaszok és ének részletek bukkannak fel, és újra elmerülnek. Az ember tudja, hogy útban van visszafelé az életbe, vágyik vissza és retteg attól, amit majd ott talál: a félelmetes egyedüllétet. Mindezek mögött még ott bujkál az éhség ijesztő réme.

Ezeket a változásokat kezdem érezni magamon a kórházban és még inkább az olofsorsi szanatóriumban, ahova 1945 novemberében érkeztem. Ott már hó volt, de már nem didegtem. Kezdem visszaemlékezni Ady, József Attila, Petőfi, Arany verseire, magyar és szlovák népdalokra. A mai napig, hatvan év után is emlékszem rájuk és nagy élvezettel énekelem őket. Mármint az élvezet az enyém, mert a hallgatóim szemtelenül és egyhangúan azt állítják, hogy rémesen hamsan énekelek- még azok is, akik nem ismerik a dalokat. Ezt már végleg nem értem.

Elkezdtem könyveket keresni. Megrögzött olvasó voltam és vagyok. Olvasok minden nyomtatott betűt. Könyvet. Ha nincs könyv, újságot, hirdetést, címkét a lekvárosüvegről, ami van. Ha ismerem a nyelvet, nagyon jó, de ha nem, akkor is olvasom. Így tanulok nyelveket.

Mivel magyar és szlovák könyvek nem igen voltak, elkezdtem olvasni németül, mint ahogy itt Izraelben elkezdtem olvasni angolul. A németben volt valami alapom, mert négy éves koromig német nevelőnőm volt és a gimnáziumban három éven át tanultuk, mint idegen nyelvet. Ezzel egyidejűleg

elkezdtem olvasni svédül is, mert a svéd a sajátos és jellegzetes hangsúlyán kívül nagyon hasonlít a némethez. 1946 elején az illetékesek elhatározták, hogy már elég egészséges vagyok és átvittek egy Göteborg melletti átmeneti táborba a „hazamenés” vagy a svédországi munka és önálló élet előtt.

Göteborg akkor egy csendes, barátságos, ragyogó tiszta kikötőváros volt, sok csatornával, zöldellő parkokkal, a Götaplatsen Poseidon szobrával és jóindulatú emberekkel. Általában szerencsém volt a- mindkét nemű – svédekkel, csak jó emberekkel találkoztam. Tudom, hogy a svéd nép olyan, mint a többi és valószínűleg vannak jók és kevésbé jók, rosszak és rosszabbak, de az utóbbiak nem estek az utamba. Míg a göteborgi átmeneti táborba érkeztem, voltam karanténban, kórházban, szanatóriumban. Mindezekben a helyeken önkéntesek dolgoztak, akik nehéz és nem veszélytelen munkát vállaltak magukra. Olyan emberekkel foglalkoztak, akik borzalmas élményeken mentek keresztül, embertelen környezetben és hogy megmaradjanak, idomulniuk kellett a környezethez. Ragadós betegségekkel, amelyeket a civilizált világ rég elfelejtett, emberekkel, akik sikoltva riadtak fel elképzelhetetlen lázálmokból. Akik a légerekben megszokták azt, hogy egy pillanatnyi gyengeség halált jelent. Hogy az életüknek értéke nincs, hogy a létük olcsóbb, mint egy teherhordó baromé. Olyan gyerekekkel, akik a légerekben megszokták, hogy mindent elvegyenek, ami jár, és ami nem jár. Akik megszokták, hogy holttestek mellett fekdjenek, anélkül hogy a fejüket odafordítanák. Nem csak meggyógyítani kellett őket-minket, hanem vissza is vezetni az emberi közösségbe.

Én, aki csak egy évet voltam a légerek világában és csak tizenhat éves koromba kerültem oda, miután időm volt már arra, hogy az alapvető emberi értékeket magamban tudatosítsam, nem egyszer irtózva rettentem vissza ezektől a gyerekektől, akik tíz – tizenkét éves korukban estek ebbe a pokolba és ott nőttek fel, jó pár éven keresztül erdőben, koncentrációs táborokban megszokták, hogy le kell gázolniuk mindent, ami az útjukban áll. A svéd személyzet között nem láttam ezt az önkéntelen visszarettenést, sem az orvosoknál, sem az ápolónőknél, sem a szociális nővéreknél. Végtelen türelmet, simogató kezet, megnyugtató szavakat és meleg emberi érzést találtam mindenütt. Meg voltam győződve, hogy kiválasztott önkéntesekről van szó. De amikor már kijutottam ebből az elzárt világból és találkoztam az egyszerű svédde az utcán, az iskolában, a munkahelyeken, ott is sok emberiséget, jóakaratot és segítőkészséget találtam, mindezt persze a bürokratakon kívül, akik mindenütt egyformák. Mindezt annak dacára, hogy a svéd ember a természeténél fogva zárkózott és alkohol segítségével nélkül nehéz fesztelenül viselkednie, hogy az élet ott, akkor szoros konvenciók és illemszabályok között mozgott, amelyek szigorú korlátok közé zárták az ember és ember, de nem a férfi és a nő, közötti kapcsolatot.

*A szerző engedélyével közölve,
folytatás a következő Hitközségi Híradóban*

Egy év Izraelben – Dr. Paszternák András útinaplója

I. rész: Irány a Szentföld

(2011. június 5., vasárnap)

Hát elindultam a nagy útra, hátrahagyva: az MTA Kémiai Kutatóközpontot, Szarvast, a Menházat... első stáció: a ferihegyi Liszt Ferenc Repülőtér útban Tel-Avivba. Anya, apa, Tomi kikísértek a reptérre. Az ELAL-nál egész gyorsan átjuttattam az elbeszélgetésen,... utána könnyes búcsú (jó érzés, ha az embert szeretet veszi körül, én is ilyen családot szeretnék majd!)... egy alapos motozás, s máris a Skycourt-ban találtam magam. Miután megállapítottam, hogy a megnyitókor sokkal impozánsabbnak tűnt az épület, s a kilátást eltakaró ideiglenes terminálokat összekötő hidat sem bontották el, kiléptem a schengeni övezetből.

Önmagamhoz híven, most is elsőnek érkeztem. Megpróbáltam ismerősöket keresni az egy órával korábban induló Malév gépnél, végül mégis az ELAL beszállításakor akadtam össze Évával, akivel 2008-ban együtt kísértük Izraelbe az Élet menete csoportját. Kicsi a világ! Ő egy hétre jött nyaralni.

Fülhallgató fel, izraeli zenék. Kis pereg Spritetal, majd ebéd. Csirke vagy marha? Na jó legyen csirke. Currys, csírák, lencsés, zöldbabos falatkák. Előtte humusz és pita, hozzá kis saláta, utána süti. Hát igen "nem csak ELAL, hanem Izrael". A kötelező kör Tel-Aviv felett, szép landolás, gyorsan átjutok a reptéren, az útleveléknél nincs sorban állás. Újra összefutok Éviékkal, aki barátnőjével utazik. Nekik bezzeg már kezükben a bőröndjük! Magam elé pillantok, jé ez az enyém.

Pénzváltás, taxi... Tök rendes, bevisz a kampuszra, s megkeresi nekem a 206-os épületet. Kis kérdezősködés, leendő főnököm szobája előtt állok. Vadiúj building, a kémia, biológia és fizika tanteremek közé felhúztak egy nanoépületet (wow!!!!)

Rövid ismerkedés, először látom élőben Dávidot. Beszélünk, megnézem a két nagy, tágas labort. Kapok helyet a diákok szobájában (amely egyébként a biztonsági szoba is). Kicsit elidőzöm, majd irány a szállás, egy másik csoportból egy diák elkísér egy darabon. A térképen nincs messze. Gyalog, gurulós bőrönddel kb. 20-25 perc. A doki néni úgyis azt mondta mindig az MTA KK-

ban, hogy sétáljak a munkába... Azt hittem, Tel-Aviv lapos, de nem, vannak itt buckák is.

Elköszönök XY-től, annyian mutatkoztak be, hogy ... (sorrow Szarvason is több napba telt a gyerekek nevét megjegyezni). Az utamon keresztezett egy fekete macska, b... na jó, nem megyek tovább. Végén elérek a 6-os számig, sehol semmi. Hol a vendégház? Telefon, kiderül, rosszul volt a neten, nem 6, hanem 46. Azt a fekete macskáját! Végül megtalálom, s még közelebb is van az egyetemhez, mint a 6-os. Kis szoba, saját fürdőszobával, ágy, mikro, hűtő, TV, wifi, vízforraló. Egyelőre két hétre vettem ki, csütörtökig kell eldöntenem, maradok-e tovább vagy találok-e valami mást. Az élet nagy kérdései! Este korán (22:00)

„Munka” közben a dimonai naperőműnél...

térek nyugovóra! 11-kor kopognak. A házinéni hozott egy takarót (+ pont), amit ígért, csak elfelejtett. Layla tov Ramat Gan!

(2011. június 6., hétfő)

Reggel korán kelek, 7:30-ra már bent vagyok (figyelem MTA-s munkatársak!!!! – tudom, tudom mostanában nehezen értem be). Azt mondta egyszer valaki, ha első nap korán mész és későn jössz a munkából, mindig így lesz. Reméljük.

Ja, reggel megint átment előttem egy fekete macska. Feladom a babonáságot... 8:30-ig szobrozkodok a folyosón, csak délután kaptam kulcsot! 9:30-kor osztályértekezlet. Kb. 9-en ülünk körül az asztalt. Irodalmazásról számol be az egyik diák. Utána ügyintézés,... jobbra-balra kanyargunk az egyetemen. Bank-

számla, kb. 40 perc egy kedves hölgygel. Szlovákiát nem ismeri a rendszer, telefonok, kollégák... na jó végül Cseh-szlovákia alatt regisztrálnak.

Délután várom, hogy majd megyünk együtt kajálni, mint nálunk a Pusztaszteri úton vagy anno Jülichben, Németországban. De nem jön senki... ez egy egyetem, itt beesnek a diákok, mérnek, mennek tovább. Irodalmazgatok, megbeszélék,... eltelik a nap. Hazafelé bedobok egy nagy melegszendvicset a kampuszon. Kérdik, mit kérek bele,... ja mindezt héberül... az első hely ahol nem beszélnek az elmúlt egy napban angolul. Mutogatunk, nekem mindegy, mi lesz benne, legyen sok, meleg, finom... jóllakott napközisként távozom. 20 perc séta, adapter vásárlás, azaz végén kábel lett belőle. Az egyetemet elhagyva a telefonom után nyúlok, hívnám anyát és Tomit, mint minden nap. Bakker, most Izraelben vagyok és roomingolok. Na jó marad az esti SKYPE, pedig úgy szeretnék mesélni...

Hazaérek, ideje blogot írni... holnap szünet a közelgő Savout miatt, szerdán ünnep. Csütörtökön újra Bar-Ilan, már várom.

(2011. június 7., kedd)

Hétfőn este azon gondolkodtam, hová tűnt az a mindig nyüzsgő Izrael, amelyet eddig ismertem. Kedd reggel aztán kitortem a Hamelech Josef – Negba – Hagana utca picit egyhangú, nyomasztó világából. Ezen a napon nem dolgoztunk az egyetemen, a közelgő Savuot ünnepe miatt. Legközelebb csütörtökön vár majd a Bar-Ilan Egyetem.

Szóval elindultam kedves ismerőseimhez, Omához és Yossihoz, akik a dél-izraeli Ashkelon városában laknak. A szállásomtól lesétáltam a buszmegállóig, felpattantam a 63-as buszra, amelyiken kellemes izraeli melódiák szóltak. Gondoljunk csak bele, mennyire vidáman indulna a nap Pesten, ha a 7-es buszon vagy a 91-esen magyar zenék szólnának. Ahogy közeledtünk Tel-Aviv belvárosa felé, teltek meg étellel az utcák, egyre inkább kezdett hasonlítani a táj ahhoz, amit az eddigi kilenc izraeli utam során megismertem...

Készült a www.kispaszti.com oldalon folyamatosan publikált Posztdok Napló alapján

Megnyílt a Tom Lantos Intézet Budapesten

Feledhetetlen élményben volt részem a magyar parlamentben 2011. június 30-án, ahol családommal együtt részt vettem a Tom Lantos Intézet ünnepélyes megnyitóján. Az avató ünnepséget magyar és amerikai politikusok, valamint közéleti személyiségek tisztelték meg jelenlétükkel.

Az ünnepi ülést Izsák Rita, az intézmény igazgatója nyitotta meg, majd beszédet mondott többek között Hillary Clinton, az Egyesült Államok jelenlegi és Condoleezza Rice, volt külügyminisztere, Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke; Tőkés László, az Európai Parlament alelnöke; Martonyi János külügyminiszter, Tom Lantos özvegye, Annette asszony; valamint két lánya: Annette és Katrina. Minden szónok méltatta az Intézet névadójának érdemdús munkásságát, amelyet az emberi jogok védelme és az amerikai-magyar kapcsolatok fejlesztése terén fejtett ki.

A felszólalók azokat a közös értékeket hangsúlyozták beszédükben, amelyek évszázadok óta jelen vannak az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország kapcsolatában. Ezek az értékek: a szabadság iránti elkötelezettség és a demokrácia. „A szabadság iránt érzett szenvedélyes vonzalmunk közösséget alkot. Nincs a világon még egy olyan erős, magabiztos és elkötelezett közösség, mint a szabadságszerető emberek, népek közössége.”- mondta beszédében Orbán Viktor, magyar kormányfő.

Hillary Clinton kiemelte, hogy Tom Lantos hitt abban, hogy alapvetően mindannyian egy oldalon állunk: a szabadság és a demokrácia oldalán. Ebből is láthatjuk, hogy, a szabadság és demokrácia elkötelezettjeként milyen fontos összekötő ka-

pocs volt a két ország között.

Az 1928-ban Budapesten született magyar származású amerikai demokrata párti politikus 1981-től 2008-ig, azaz haláláig, az Egyesült Államok Képviselőházának tagja volt. A demokraták 2006-os győzelme után a Kongresszus Külügyi Bizottságának elnökévé választották. Tom Lantos a ház egyedüli holokauszt-túlélője volt: „...mint élő lelkiismeret, folyamatosan felhívott az antiszemitizmus, a diszkrimináció, az elnyomás és a népiirtás elleni fellépésre.”- mondta Hillary Clinton.

Hillary Clinton felszólalásából ez a rész ragadta meg figyelmemet: „Aki csak ismerte Tom Lantost, tudhatta, hogy nem lehetett vele húsz percnél tovább beszélgetni anélkül, hogy el ne mesélt volna egy rabbis történetet, ezért engedjék meg nekem, hogy megosszam Önökkel az egyik kedvencét. Ez így hangzik: Egy rabbi megkérdezte tanítványaitól: „Honnan tudhatjuk, hogy véget ért az éjszaka, és felváltotta a hajnal?” A tanítványok különböző válaszokat adtak neki. Az egyik ezt kérdezte: „Onnan, hogy az erdőben sétáló ember meg tudja különböztetni a farkast a kutyától?” A rabbi megrázta a fejét. Egy másik tanítvány ezt kérdezte: „Onnan, hogy a faluján átsétáló ember meg tudja különböztetni a saját házának a tetejét a szomszédétól?” A rabbi ismét megrázta a fe-

jét. A rabbi végül így szólt: „Onnan tudod, hogy az éjszakát felváltotta a nap, hogy amikor ránézel egy idegen arcára, testvéredet ismered fel benne.” Erős üzenete van ennek a történetnek, mint Tom minden történetének és nem csak a politikusoknak szól, hanem minden embernek. Ünnepeljük tehát együtt a Tom Lantos Intézet megnyitását, de ami még ennél is fontosabb, ígérjük meg magunknak, hogy folytatjuk ezt a munkát a magyar-amerikai együttműködés szellemében, azon értékek védelmében, amelyeket ő annyira fontosnak tartott, és siettessük annak az órának az eljövételét, amikor az éj mindenki számára napallá válik.”

Az Intézet célja a 2008-ban elhunyt magyar származású amerikai parlamenti képviselő szellemi örökségének ápolása és munkájának folytatása. Az emberi jogok, a szabadságjogok, a kisebbségek jogainak védelmét és az emberek közötti kapcsolatok ápolását tartja legfőbb küldetésének az Intézet. „A Tom Lantos Intézet segíteni fog, hogy helyes irányban maradjunk az emberi szabadság biztosításában nemcsak saját magunk, hanem azok érdekében is, akik egyelőre nem rendelkeznek vele” - mondta beszédében az intézet társelnöke Condoleezza Rice.

Annette Lantos, Tom Lantos özvegye, aki mindvégig férje mellett dolgozott, megemlítette, hogy férje szenvedélyesen szerette Magyarországot. Angol nyelvű beszédét magyar nyelven így fejezte be: „Éljen a magyar szabadság, éljen a haza!” Tőkés László európai parlamenti képviselő beszédében azt hangsúlyozta, hogy Tom Lantos mindig kiállt a nemzeti kisebbségek, többek között a határon túli magyar közösségek jogaiért is. Személyében olyan pártfogója lett a magyaroknak Washingtonban, amilyen egy közép-európai nemzetnek sem volt.

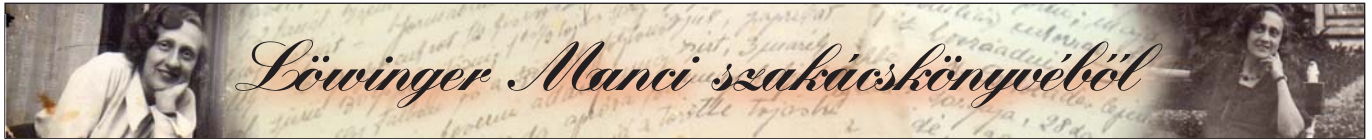
Az esemény különleges epizódja volt, amikor Tőkés László felszólalása végén elénekeltette a résztvevőkkel a Kossuth Lajos azt üzenete... című dalt. Az ünnepi megnyitó után a Lantos család fogadást adott, amelyen a 100-tagú cigányzenekar 13 zenésze muzsikált. A fogadás meghatározó eseménye volt, hogy a Lantos család tagjai, még az unokák is, úgy ismerték a magyar nótákat, hogy sok régi-önkbeli is tanulhatna tőlük.

Dr. Körtvélyesi János

Kardos Albert Szavalóverseny

A Debreceni Zsidó Hitközség, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Országos Szövetsége, a Magyar Zsidó Örökség Közalapítvány, Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata 2011. október 23-24-én rendezi meg a XII. Dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Prózamondó Versenyt. A rendezvényen részt vehet felekezeti megkülönböztetés nélkül minden magyarországi és határon túli magyar nyelvű vers- és prózamondó. A verseny célja emléket állítani Dr. Kardos Albertnek (1861-1945). A rendező szervek a versenyt négy kategóriában – gyermek, ifjúsági, felnőtt és szépkorú – hirdetik meg. Minden kategóriában kötelező a megadott művek közül kettő, valamint két szabadon választott vers vagy próza. Gyermek kategóriában 6-14, ifjúsági kategóriában 14-18 éves fiatalok, 18-60 év között a felnőttek, 60 év fölött a szépkorúak versenyezhetnek. Valamennyi résztvevő könyvjutalmat és emléklapot kap. **Jelentkezési határidő: 2011. október 10.** A XIII. Dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Prózamondó Versenyt a Debreceni Zsidó Hitközség dísztermében rendezik meg. Szállásról és étkezésről a rendező szervek gondoskodnak. Nevezési díj: 2000,- Ft/fő, amelyet a jelentkezési határidőig kérünk postára adni vagy átutalni. Egy számlaszámunk: 11738008-20011404, postacímünk: 4025, Debrecen, Bajcsy Zs. u. 26 sz., tel/fax: (52) 415-861, 533-273, Mobil: 30/846-1703, e-mail címünk: dzsh@enternet.hu

Sütemények sütés nélkül

Dezső volt az első a nemrégén érkezett bevándorlók között, akinek saját gépkocsija volt. A legtöbben nem is álmodtak erről, főleg mert nem is volt jogosítványuk, és ha lett volna a 60-as években az autó nem tartozott a közép és alacsonyabb osztály minden napi kívánságai közé. Mindenki szerényen élt és a legnagyobb feladat volt a családot eltartani.

Dezső itt is sikeresen vizsgázott és vett egy használt gépkocsit. Minden csütörtökre kérte, hogy a munka beosztása délutánra essen és délelőtt a feleségét és két szomszédasszonyt a heti piacra vitte. Az út rövid volt, de én tanulmányútnak hívtam, mikor én is velük utaztam.

A vitákból sokat lehet tanulni, például melyik alma való az almás pitéhez, milyen barack jó lekvár főzésre, és mi az arány a gyümölcs és cukor között. Mindenkinek megvolt az otthoni receptje, ami a legjobb és finomabb mind a szomszédé. De ez nem csak a recept, hanem az édes emlék, amely az egyetlen kapcsolat a régi, elmúlt világgal.

A piac is más volt, mint az otthoni, zajos, egzotikus, idegen illatok, új nem ismert nyelvet beszélő vevők és ela-

dók. Ismeretlen gyümölcsök és zöldségek, amelyek zavarók voltak, mert most már senki se tudta egész biztosan, hogy melyik paradicsom jó főzésre és melyik krumbliból lehet jó krumpilis tésztát gyúrni.

Az új országba meg kellett változtatni a régi konyhai szokásokat, az új nyelv tanulásával és a másfajta időjárás miatt. A régi világban ismert gyümölcs és zöldség szezonok meleg klíma miatt másnak tűntek, korábban beértek és rövidebb volt szezonjuk. Ma már nincs sok differencia a modern földművelési eszközök és a világművelési export-import lehetőségek miatt.

Vissza a 60-as évekhez. Dezső szorgalmasan fuvarozta a barátnőket a piacra és ők lassan új szokásokat tanultak főleg Jolitól, Dezső feleségétől. Joli volt az első, aki kijelentette, hogy a nyári melegben kibíráhatatlan túl sok órát a konyhában tölteni és a sütő használata az őszig tilos. Mindenki beleegyezett és hamarosan elkezdtek kísérletezni új receptekkel. Az egyik legkedveltebb recept manapság is az a keksz piramis, amely nem fáraókat rejt, hanem finom vanília pudingot. A készítése könnyű és pár óra hűtés után lehet tálalni.

Hozzávalók:

1 csomag háztartási keksz, négy-szögletes 21 darab, 1 csomag vanília-puding, 10 dkg keserű csokoládé, 5 dkg vaj, 1 moka pohár erős kávé vagy 1 kávéskanál kávépor

Készítése:

Tálcára sütőpapírt teszünk és rá a kekszeket minden sorba (7) 3-a. A pudingot az utasítások szerint elkészítjük. Hogy gazdag legyen, lehet a tej felét tejszínhabbal helyettesíteni. A vanília-puding krémet a középső sor kekszre kenjük, a sütőpapír segítségével a jobb és bal oldali kekszet emeljük háromszög illetve piramisformára. A csokoládét, vaját és kávé gőz felett vagy mikróban felolvasztjuk és mikor kicsit kihűlt a piramisra kenjük. Pár óráig hűtjük.

Ha gyerekeknek készítjük, lehet színes cukorkával vagy reszelt fehér csokoládéval díszíteni. Felnőtteknek reszelt dióval vagy rumos meggyel díszítjük.

Jó étvágyat!

Orna Mondshein,
Ashkelon, Izrael

Ezerarcú Kárpátalja

(Folytatás a 3. oldalról)

Ezt bizonyítja a szépen rendben tartott sírkert és a két felújított zsinagóga. A temető után a péntek estéről már ismert kis zsinagógában Lebovics Ábrahám, hitközségi elnök fogadta a csoportot, aki sok érdekeset mesélt a ma 280 fős közösség életéről. Ezután a Spira családnak köszönhetően az idén csodálatosan felújított nagy zsinagógát tekintettük meg, melyet egyik leszármazottjuk Bar micva ünnepségére hoztak rendbe (a kis közösség nem használja, csak különleges alkalmakkor imádkoznak itt).

Dél felé a buszok begördültek Beregszászra. Itt él Kárpátalja legnagyobb magyar közössége, itt található a magyar főiskola is. Rövid sétát tettünk a belvárosban, egy pillanatra megálltunk a mára már felismerhetetlenül kultúrházzá alakított zsinagógánál is. Beregszászon már nincs hitközség. Utolsó kárpátaljai állomásunk a közeli Nagymuzsaj volt, ahol igazi zenés falusi vendéglátásban volt részünk.

A négy élménnyel teli nap után következett a hazaút, ismét a határ, ezúttal Beregsuránynál. Most csak kétórányi várakozással a rekkenő hőségben. Késő éjszaka volt, amikor a buszok visszaértek Budapestre. Sokak álma valósult meg ez-

zel az úttal, felfedezni valamit az egykori zsidó központ, Kárpátalja megmaradt emlékeiből, visszacsempészni érzéseket, hangulatokat. Köszönet a szervezőknek, Deák Andreának, Vadas Annának, Szász Gittának, Szalai Szász Juditnak, az önkénteseknek, a Magyar Zsidó Kulturális Egyesületnek és a Magyarországi Cionsita Szövetségnek.

PT

Eshel David – jediná kóšer reštaurácia na Slovensku

Bratislava sa vrátila na mapu kóšer kuchyne

Po ôsmich rokoch sa Bratislava, mesto v ktorom pôsobil najväčší židovský učenec 19. storočia Chatam Sófer, vrátila na mapu kóšer kuchyne. Eshel David (bývalý Chez David) na Zámockej ulici je jediná reštaurácia na Slovensku, rešpektujúca židovské kóšer zásady prípravy jedál.

Špičkový slovenský šéfkuchár a špecialista na čerstvú a sezónnu kuchyňu, Miroslav Heredoš, pripravuje svoje recepty podľa kóšer zásad. To čo sa naučil u renomovaných zahraničných kuchárov, vrátane famózneho Jamieho Olivera, majú možnosť ochutnať hostia reštaurácie v kóšer štýle. Kuchyňa je ukážkou toho, čo všetko je možné vytvoriť z kóšer produktov a je unikátnym spojením kóšer, stredomorja a kulinárskych nápadov Mira Heredoša.

Eshel David, (bývalý Chez David), bol začiatkom 90-tych rokov miestom stretávania sa ľudí zo spoločenského života. Prešiel úplnou rekonštrukciou a ponúka svojim návštevníkom ideálne prostredie na pracovné a súkromné stretnutia uprostred malého ostrova židovskej kultúry. Kto chce pozvať svojho obchodného partnera, rodinu alebo známeho na kóšer špecialitu, už nemusí cestovať do Viedne, Budapešti alebo Prahy, ale môže si tento nevšedný zážitok vychutnať v našom hlavnom meste.

Kóšer je synonymom čistoty, bezchybnosti, v prípade potravín ide o najkvalitnejšie čerstvé produkty, mäso, osobnú kontrolu každej suroviny pri príprave, každého vajčeka, či šalátového listu. Kóšer jedlá sú pripravované iba zo surovín, ktoré majú rabínsky certifikát a je u nich známy pôvod všetkých ingrediencií. Kóšer je zdravá a chutná kuchyňa.

ZAÚJÍMAVOSTI

– Reštaurácia má najvyšší stupeň kóšer, tzv. glatt kóšer, to znamená, že sa varí iba z dôkladne skontrolovaného

mäsa, kde dobytok alebo hydina nesmie mať ani náznak nejakého zdravotného problému prípadne anomálie. Pľúca zvieratá musia byť dokonale hladké. Mäso je spracované certifikovanými mäsiarmi vo Viedni. Kóšer certifikát vydal bratislavský rabín Baruch Myers.

– Kóšer mäso je iba z párnokopytníkov, ktoré prežívajú: hovädzie, jahňacie, kozie, jeleňovité. Povolená hydina je sliepka, kura, kačica, hus, morka. Mlieko je kóšer iba zo zvierat, ktoré sú kóšer.

– Pripravovať sa môžu iba ryby, ktoré majú plutvy a šupiny. Všetko ostatné, čo pochádza z mora nie je kóšer.

– Mäsové a mliečne výrobky nepriechádzajú v kuchyni do vzájomného kontaktu a sú úplne oddelené. Pre mliečne výrobky sú samostatné riady, príbory a hrnce a iné sú pre mäsové. Oddelené sú aj pracovné stoly a dokonca aj umývačky riadu.

– Reštaurácia je pod celodennou kontrolou dodržiavania zásad kóšer a hygieny, ktorú zabezpečuje takzvaný mašgiach a ten je priamo podriadený rabínovi Baruchovi Myersovi. Mašgiach je veriaci Žid z Izraela, ktorý prišiel žiť na Slovensko. V Izraeli prevádzkoval niekoľko špičkových kóšer reštaurácií.

– Každý kus zeleniny a ovocia, vrátane listových šalátov, je osobne kontrolovaný mašgiachom, aby sa vylúčila možnosť, že zelenina bude nekvalitná, špinavá alebo v nej bude hmyz.

– Väčšina surovín sa dováža z Viedne a musí mať špeciálny kóšer certifikát, uznaný rabínom Myersom.

– V suteréne penziónu sa nachádzajú rituálne židovské kúpele Mikveh, ktoré využívajú veriaci Židia a obsahujú takzvanú živú vodu.

– Reštaurácia je zatvorená v sobotu počas šábesu. V piatok večer po západe slnka prijíma hostí iba na rezerváciu, pričom účet za konzumáciu musí hosť zaplatiť buď vopred alebo až v nedeľu. Počas šábesu totiž nie je možné manipulovať s peniazmi. Hostia, ktorí nie sú objednaní dopredu, majú výber z bohatej ponuky pripravených jedál podávaných formou „švédskych stolov“.

– Slovo „Eshel“ (eišel) znamená podľa rôznych výkladov strom (symbol hojnosti), sad, pohostenie, prenocovanie.

– V strednej Európe: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko je dohromady len 7 kóšer reštaurácií. S Eshel David ich je osem.

VÝBER Z JEDÁLNEHO LÍSTKA

– Domáca paštéta z kuracej pečene s citrónovým tymianom podávaná s domácim grilovaným chlebom a hruškou v červenom víne

– Marinovaný nórsky losos s carpacciom z červenej repy, chrenovým Aioli a lístkami rukoly.

– Rybia polievka z čerstvých rýb s mangoldom, feniklom a šafránovými zemiakmi.

– Plnená pečená cuketa so zeleninovou rattatouille, špenátom a bazalkovým pestom

– Pečená jahňacia kotleta v bylinkovej kruste s pečenou sezónnou zeleninou

– Pečený nórsky losos podávaný s pyré zo sladkých batatov, pečeným feniklom, olivovým olejom so sušenými rajčinami a mäťou

ĎALŠIE FAKTY

– Otváracie hodiny sú od pondelka do nedele s výnimkou soboty (zatvorené) od 11.00 do 22.00

– Pre hostí reštaurácie je k dispozícii neplatené parkovisko.

– Penzión má 10 izieb a kapacitu 19 hostí.

– Webová stránka je www.esheldavid.com

– Rezervačný kontakt je: 00421220723868

– Adresa je: Zámocká 13, Bratislava

Slávnosť odovzdania Tóry v Szarvasi

10. augusta tohto roku, deň po pamätnom dni Tisa Be Av, najsmutnejšej udalosti židovského národa, kedy bol zničený prvý a druhý chrám, došlo v Medzinárodnom letnom židovskom mládežníckom tábore Lauder Joint oslavujúc om svoje 21. narodeniny, k historickej udalosti.

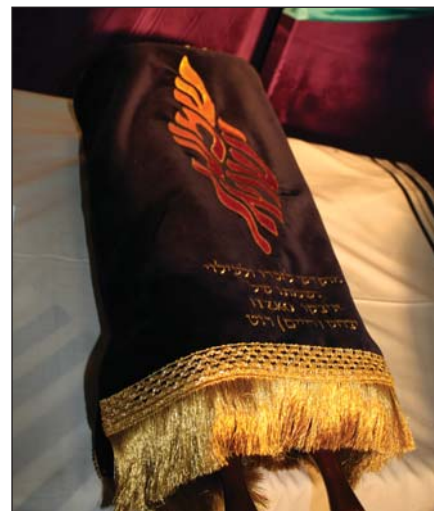
Rodina vlni zosnulého vedúceho tábora Jickóa (Jichak Roth) sa rozhodla, že dá zrekonštruovať zvitok Tóry, ktorý sa zachránil neďaleko Bukurešti a daruje ho synagóge tábora. Najmladšia synagóga Maďarska Beit David, postavená pred vyše desaťročím doteraz nemala svoju vlastnú Tóru.

Na povznášajúcu slávnosť sa v modlitebni tábora zhromažďovali niekdajší návštevníci tábora, vedúci komunity, zástupcovia všetkých generácií. Programom sprevádzali hostí Sonja Vlicic a András Fehérvári, ktorí sa najprv podelili o svoje vlastné myšlienky o Jickovi. Spomienkové príhovory otvoril Diego Ornique – riaditeľ JDC Hungary, regionálny riaditeľ Rozvoja spoločenských programov, ako ďalší predniesol reč o podmienkach založenia tábora dr. György Bán, bývalý riaditeľ nadácie Lauder. Dr. Péter Feldmájer, predseda Federácie židovských náboženských obcí v Maďarsku sa podelil s osobnými

zážitkami. Na záver nasledoval odkaz manželky Jickóa, Chany Roth vo forme videozáznamu, ktorá sa žiaľ zo zdravotných dôvodov nemohla osobne zúčastniť slávnosti v Szarvasi.

Po ukončení prvej časti účastníci slávnosti poniesli Tóru okolo tábora, kde sa k pochodu pridalo 600 táborujúcich. Medzinárodný program pokračoval v kupole, v športovej hale tábora, programom sprevádzala Zsuzsa Fritz, riaditeľka výučby tábora. Ona ako prvá predniesla spomienkovú reč na svojho učiteľa Jickóa, neskôr prehovorili madríchovia z viacerých kútov sveta, vedúci viacerých vekových skupín a účastníci tábora, či už osobne, alebo zo záznamu.

Za sprievodu táborujúcich sa niesla Tóra pred Beit David, kde predniesol dojemnú reč dr. József Schweitzer, hlavný rabín v penzii a vyzval mládež, aby Tóra nebola iba ozdobou tábora, ale aby ju používali, a žili v jej duchu.

Smuel Navon niekdajší náboženský dozorca tábora, Róbert Deutsch hlavný rabín, Tamás Verő rabín umiestnili zvitok do archy synagógy tábora. Po obedňajšej a večernej modlitbe bola na počesť Jickóa odhalená nad vchodom pamätná tabuľa, potom odznali Kél mole rachamim a Kaddis.

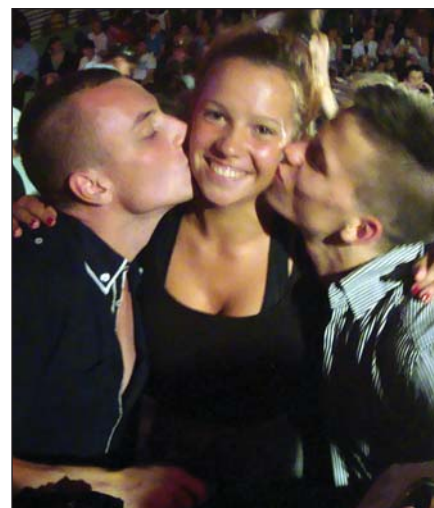
Dojemné nádherné popoludnie sa ukončilo spoločnou večerou. Ďakujeme všetkým organizátorom.

PT

Jeseň, zima, jar, a potom SZARVAS!

Moja obľúbená otázka každý rok po Szarvasi je: "Prídeš aj na budúci rok do Szarvasu?" Zväčša dostanem jasnú odpoveď: "SAMOZREJME!" Szarvas je jedinečný tábor - židovský ostrov v Maďarsku, kde si deti nájdu veľmi dobrých kamarátov, veľa sa dozvedia a zažijú jedinečnú a neopakovateľnú atmosféru tohto magického miesta. Tento rok bola témou tábora Take care -Staraj sa. Deti sa učili o mitzvách, o vzťahu človeka ku svetu, o vzťahu človeka k ostatným ľuďom, a na koniec o vzťahu k sebe sa-

mým. Uvedomili si postoj judaizmu k environmentálnym problémom, nevyhnutnosti pomáhať ostatným, oboznámili sa s kašrutom a dozvedeli sa mnoho ďalších zaujímavostí. Golan - skupina najstarších detí pomáhala čistiť ortodoxný cintorín v Szarvasi a vďaka tomu prežila pocit robenia Mitziev na vlastnej koži. Okrem peúl sa deti učili nové pesničky a, ako je zvykom v československej skupine, ihneď pomenili slová pachupa chumpa chumpa chumpa nažumpa, žumpa, žumpa alebo žadny mámy, žad-

ny mámy...). Avšak Szarvas nie je len o vzdelávaní. Je aj o zábave, šantení, kamarátoch, ponocovaní a pre nás, madríchov, o čarovnom detskom úsmeve, ktorú sa objaví na tváričkách hneď po príchode do Szarvasu.

Milí chanichovia (a československý golan alias budličky budličky bul) vidíme sa o rok!

Simona Kramerová

Lietky v sieti **ticketportal**

Koncert
**THE IDAN
RAICHEL
PROJECT**

Nová scéna Bratislava
15.9.2011
19:00

a hostia

prináša pod záštitou generálny partneri partneri mediálni partneri

zman Consulting, Vyhýštanectvo Izrael na Slovensku, zman Consulting, TETVA, UYAMA, SLOVENSKÝ RADÍOS RADIOPONT SITY, atlas, radiobest

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Sponzormi Spravodajcu, klubu Shalom a ŽNO v Komárne sú: J.J. (Komárno), Ondrej Földes (Bratislava), Suzanne Reisch (Stockholm) a darcovia, ktorí si želajú zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Počas mesiaca august sme získali nové softvéry pre knižnicu Bélu Spitzera. Čochvíľa sa môže začať kategorizácia kníh a nahrávanie údajov do PC.

☆ Vďaka tendrom sa začne obnova takmer 80-tich spadnutých náhrobných kameňov na cintoríne.

☆ Čoskoro sa začne digitalizácia cintorínskej knihy chevra a mnohých ďalších zaujímavých a cenných dokumentov nachádzajúcich sa v archíve náboženskej obce.

☆ V mesiaci august navštívilo budovu Menház a synagógu niekoľko zahraničných návštevníkov.

☆ V lete sme vykonali všetky potrebné prípravy na zahájenie výukového programu 220 rokov v Komárne, súčasnosti prebieha zhromažďovanie podkladov.

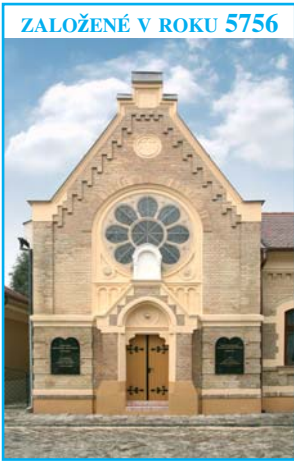
Luach 5772

Na sekretariáte náboženskej obce si môžete objednať kalendár na rok 5772 (v maďarskom alebo českom jazyku), resp. novoročné prania vo viacerých podobách.

Správy sekretariátu ŽNO

Z dôvodu štátneho sviatku bude dňa 29. augusta (pondelok), 1. a 15. septembra 2011 (štvrtok) sekretariát ŽNO zatvorený. O zmenách v dôsledku Vysokých sviatkov sa môžete dočítať v septembrovom vydaní Spravodajcu.

SPRAVODAJCA

Pripravujeme sa na sviatky

Koncom septembra nadídu Vysoké sviatky. Vedenie ŽNO v Komárne aj teraz pracuje na zabezpečení vhodného predmodlitelca, vedúceho náboženského života pre našu židovskú obec. Je

dôležité, aby boli aj naši bratia vo viere prítomní na týchto modlitbách, výučbách. Samozrejme všetkých srdečne očakávame. Tých, ktorí sa ešte nikdy nezúčastnili našich stretnutí, ako aj

všetkých sympatizantov. Všetkým pomôžeme vysvetleniami, fonetickými modlitebnými knižkami.

Od nás všetkých závisí budúcnosť našej komárňanskej židovskej obce! Podrobný rozpis modlitieb uverejníme v septembrovom čísle Spravodajcu. Predbežné termíny sú nasledovné:

28. september 2011., streda, 18:00 – Erev Rosh Hasanah – Nový rok – slávnostná večera.

29. september 2011., štvrtok, 18:00 – I. deň Rosh Hasanah.

30. september 2011., piatok, 18:00 – koniec Rosh Hasanah, uvítanie soboty.

7. október 2011., piatok, 18:00 – začiatok Kol Nidre – Jom Kippur.

8. október 2011., sobota, 10:00 – Jom Kippur deň pokánia – MAZKIR spomienka na zosnulých.

Všetkých srdečne očakávame!

V. regionálne stretnutie Židovských obcí a komunít

V súlade s našimi zvykmi sa doobeda v deň Európskeho dňa židovskej kultúry stretnú v komárňanskej synagóge Židovské obce a komunity regiónu zo Slovenska aj z Maďarska, aby sa porozprávali o udalostiach uplynulého roku. Toho roku bude na porade venovaná mimoriadna pozornosť budúcnosti malých komunít. Úvodnú reč prednesie dr. Alfréd Schőner, rektor Štátnej židovskej univerzity pre výchovu rabínov (slovenský preklad zabezpečíme). Všetkých srdečne očakávame.

Európsky deň židovskej kultúry KLEZMER FESTIVAL ŠAĽA

9.9. - 10.9.2011

PIATOK - 9. septembra od 18.30 h

Preßburger Klezmer Band
(Slovensko)

Veszprémer Klezmer Band
(Maďarsko)

SOBOTA - 10. septembra od 18.30 h

Létající rabín
(Česko)

Kroke
(Poľsko)

nádvorie šalianskeho kaštieľa

(Štátny archív v Bratislave, pobočka Šaľa, Ul. P. Pázmaňa)

Vstup: zdarma

Ing. László Gyurovský

RESPECT

REAVIS GROUP

BRAMAC

dastav Plus

Autoprofit

peikko

poolTech

Realizované s finančnou podporou Úradu vlády Slovenskej republiky – program Kultúra národnostných menšín 2011.

DELET

DELET

DELET

DELET

DELET

DELET

DELET

DELET

DELET

DELET

DELET